

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **POHOTOVOŠŤ, s.r.o.**, so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, IČO: 35807598, zastúpenej advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingová č. 4, proti žalovanej **Slovenskej republike**, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. č. 13, **o náhradu majetkovej a nemajetkovej ujmy**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp.zn. 13 C 308/2012, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. apríla 2015 sp.zn. 15 Co 87/2014 a proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. júla 2015 sp.zn. 2 Co 278/2015, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. apríla 2015 sp.zn. 15 Co 87/2014 **o d m i e t a**.

Dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. júla 2015 sp.zn. 2 Co 278/2015 **o d m i e t a**.

Návrh na prerušenie konania **z a m i e t a**.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Banská Bystrica uznesením z 11. decembra 2012 č.k. 13 C 308/2012-17 uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 66 € podľa položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov (ďalej len „Sadzobník“), prílohy zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalobkyne uznesením z 21. apríla 2015 sp.zn. 15 Co 87/2014 napadnuté uznesenie potvrdil (§ 219 ods. 1,2 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „O.s.p.“). V odôvodnení sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že z hľadiska obsahového išlo v podanej žalobe aj o námietku zaujatosti; za správny označil tiež následný postup súdu prvého stupňa pri vyrubení súdneho poplatku za námietku zaujatosti.

Okresný súd Banská Bystrica uznesením z 4. mája 2015 č.k. 13 C 308/2012-131 uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie vo výške 20 €.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 10. júla 2015 sp.zn. 2 Co 278/2015 napadnuté uznesenie potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1,2 O.s.p.). Uviedol, že podanie žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom sa s účinnosťou od 1. októbra 2012 spoplatňuje súdnym poplatkom vo výške 20 €; v rovnakej výške sa v konaní o takejto žalobe vyberá aj súdny poplatok za odvolanie vo veci samej (§ 6 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov). Podaním odvolania vznikla žalobkyni poplatková povinnosť a súd prvého stupňa jej podľa položky č. 7a Sadzobníka správne vyrubil poplatok 20 €.

1. Uznesenie odvolacieho súdu z 21. apríla 2015 sp.zn. 15 Co 87/2014 napadla žalobkyňa dovolaním, v ktorom žiadala zrušiť rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, lebo v danom prípade: a/ súdy rozhodovali napriek tomu, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný (§ 237 písm. e/ O.s.p.) – nepodala totiž námietku zaujatosti, ale návrh podľa § 12 ods. 1 O.s.p., b/ odvolací súd jej odňal možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že jeho rozhodnutie je nielen „absolútne prekvapivé“, ale aj nepreskúmateľné, c/ rozhodoval vylúčený sudca, resp. súd nebol správne obsadený (§ 237 písm. g/ O.s.p.); o jej povinnosti zaplatiť súdny poplatok rozhodol sudca súdu, nezákonný postup ktorého jej spôsobil majetkovú a nemajetkovú ujmu, náhrady ktorej sa v konaní domáha. Zároveň navrhla dovolacie konanie prerušiť podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. a podať Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na konanie o súlade položky 17a Sadzobníka s Ústavou Slovenskej republiky (č.l. 46 ods. 1). Inštitút námietky zaujatosti predstavuje procesnú obranu proti sudcovi, u ktorého má účastník konania pochybnosti o jeho nezaujatosti, ktorá sa nemá spoplatňovať, pretože je jediným prostriedkom, ktorým sa účastník môže domôcť preskúmania prípadného dôvodu na vylúčenie sudcu. Súdny poplatok za námietku zaujatosti má podľa nej povahu poplatku za vyjadrenie sa k otázke nestrannosti sudcu v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čo je neprípustný zásah do základného práva na spravodlivý proces vrátane práva na nestranný súd (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd).

2. Ďalším dovolaním žalobkyňa napadla uznesenie odvolacieho súdu z 10. júla 2015 sp.zn. 2 Co 278/2015, v ktorom žiadala zrušiť rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, lebo v danom prípade sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že jeho rozhodnutie je „absolútne“ prekvapivé, lebo popiera doterajšiu konštantnú judikatúru, žalobkyni bola v rozpore so zákonom č. 71/1992 Zb. uložená poplatková povinnosť za odvolanie a tým jej bol spôsobený zásah do jej ústavného práva na súdnu ochranu, ktorý bližšie v dovolaní rozviedla.

Žalovaná sa k dovolaniam písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd návrhu žalobkyne na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. nevyhovel a tento zamietol, lebo zákonnú úpravu o súdnom poplatku za vznesenie námietky zaujatosti účastníkom konania (položku 17a Sadzobníka) nepovažuje za rozpornú s Ústavou Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 1.)

Podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. súd konanie preruší ak rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť. Rovnako postupuje, ak tu pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná; v tom prípade postúpi návrh ústavnému súdu na zaujatie stanoviska.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa nestotožňuje s argumentáciou žalobkyne, že zavedenie súdneho poplatku za námietku zaujatosti jej bráni vyjadriť sa k otázke zaujatosti sudcu. Položka 17a bola do sadzobníka znovu zavedená zákonom č 621/2005 Z.z., pretože dochádzalo k zneužívaniu inštitútu námietky zaujatosti, a tak k zbytočnému predlžovaniu konania. Podľa dôvodovej správy k tomuto zákonu predmetný poplatok by mal mať povahu kaucie, ktorá by sa mala poplatníkovi vrátiť, ak námietku podal odôvodnene. Takéto obmedzenie je podľa najvyššieho súdu primerané a prispieva aj k zachovaniu iného ústavou zaručeného práva, a to práva na prerokovanie veci v primeranej lehote. Poplatok za námietku sa v prípade jej oprávnenosti účastníkovi konania podľa § 11 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch vráti. Otázkou vzťahu medzi právom na prístup k súdu a povinnosťou zaplatiť súdny poplatok sa zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý uviedol, že záujmy riadneho chodu justície môžu odôvodňovať zavedenie finančného obmedzenia na prístup jednotlivca k súdu a konštatoval, že požiadavku zaplatiť súdny poplatok v súdnom konaní nemožno pokladať za obmedzenie práva účastníka na prístup k súdu, ktoré je nezlučiteľné s článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (vo veci Kreuz proti Poľsku, č. sťažnosti 28249/95, rozsudok zo dňa 19. júna 2001, odseky 59, 60).

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolania podala včas účastníčka konania zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) ďalej skúmal, či dovolania žalobkyne smerujú proti rozhodnutiam, proti ktorým ich zákon pripúšťa a dospel k záveru, že obe treba odmietnuť.

1. V danom prípade ide o dovolanie podané v obdobnej veci, aká už bola v počte väčšom ako päť predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania toho istého dovolateľa – vid' konania vedené na najvyššom súde pod sp.zn. 1 Cdo 122/2014, 1 Cdo 264/2013, 3 Cdo 310/2014, 3 Cdo 534/2014, 4 Cdo 229/2014, 4 Cdo 235/2014, 5 Cdo 295/2014, 5 Cdo 311/2014, 6 Cdo 120/2014, 6 Cdo 304/2014, 8 Cdo 132/2014, 8 Cdo 133/2014).

2. Aj v prípade ďalšieho dovolania ide o dovolanie podané v obdobnej veci, aká už bola v počte väčšom ako päť predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania toho istého dovolateľa – vid' konania vedené na najvyššom súde pod sp.zn. 5 Cdo 284/2014, 5 Cdo 294/2014, 6 Cdo 236/2014, 6 Cdo 295/2014, 6 Cdo 279/2014, 8 Cdo 305/2014, 8 Cdo 220/2014).

Dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach, v celom rozsahu stotožňuje a poukazuje na ne. V zmysle § 243b ods. 7 O.s.p. už ďalšie dôvody neuvádza.

Vzhľadom na to, že obe dovolania žalobkyne podľa § 237 ods. 1 O.s.p. a § 239 O.s.p. prípustné nie sú, najvyšší súd ich odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

O trovách dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 151 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. januára 2016

JUDr. Helena H a u k v i t z o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Vanda Šimová